

„Chowanna”	Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego	Katowice 2006	R. XLIX (LXII)	T. 1 (26)	s. 209–214
------------	--	---------------	-------------------	--------------	------------

Sprawozdanie z Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej: „Edukacja – Szkoła – Nauczyciele. Promowanie rozwoju dziecka”. Kraków, 14–17 stycznia 2004

Konferencja naukowa „Edukacja – Szkoła – Nauczyciel. Promowanie rozwoju dziecka” została zorganizowana wspólnie przez Wydział Pedagogiczny Akademii Pedagogicznej im. KEN w Krakowie oraz Komisję Nauk Pedagogicznych PAN, Oddział w Krakowie. Zgromadziła ona liczne grono pedagogów, nauczycieli, psychologów. Wśród nich znaleźli się nie tylko przedstawiciele nauki z różnych ośrodków akademickich, ale również przedstawiciele wojewódzkich ośrodków metodycznych, zajmujących się doskonaleniem zawodowym nauczycieli, przedstawiciele poradni psychopedagogicznych, dyrektorzy szkół oraz nauczyciele czynni zawodowo, którym dobro edukacji i troska o rozwój dziecka nie są obojętne. Obecność przedstawicieli teorii i praktyki umożliwiła dokonanie analizy aktualnych, zróżnicowanych problemów współczesnej edukacji oraz przyczyniła się do podjęcia prób rozwiązania nurtujących problemów edukacyjnych.

Celem konferencji było podjęcie dyskursu naukowego na temat współczesnych wyzwań edukacji, szkoły i nauczycieli w dobie globalizacji i europeizacji, a w szczególności:

- roli, funkcji i wzajemnych relacji między trzema filarami społeczeństwa kształcącego się przez całe życie, tj. szeroko rozumianą edukacją, systemem

szkolnym i zawodem nauczyciela, w tym zwłaszcza teoretycznej koncepcji szkoły;

- szans i zagrożeń współczesnej edukacji, szkoły oraz nauczycieli – na podstawie rozpraw teoretycznych i badań empirycznych;
- promowanie rozwoju dziecka przez obecny system edukacji szkolnej – założenia i rzeczywistość.

Konferencja cieszyła się dużym zainteresowaniem, co wynikało m.in. z jej szerokiego zakresu tematycznego. Uroczyste otwarcie konferencji (16 stycznia 2004, godz. 10.00) z udziałem JM Rektora Akademii Pedagogicznej prof. zw. dr. hab. Michała Śliwy zapoczątkowało obrady plenarne, które prowadzili prof. zw. dr hab. Józef Kuźma oraz prof. zw. dr hab. Tadeusz Lewowicki. W obradach plenarnych poruszono problemy o zróżnicowanej tematyce, mieszczące się w celach konferencji, zachęcające do obrad i dyskusji w sekcjach. Jako pierwszy wystąpił prof. zw. dr hab. J. Kuźma z Akademii Pedagogicznej w Krakowie. Tematem jego wystąpienia były *Nauki o edukacji a nowa misja szkoły*. Następnie prof. zw. dr hab. T. Lewowicki z Uniwersytetu Warszawskiego poruszył temat *Edukacja dla przyszłości – kontekst polski i europejski*. W dalszej kolejności prof. zw. dr hab. Eugenia Potulicka z Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu wygłosiła referat pt. *Promowanie rozwoju dziecka a nowe teorie społeczeństwa i szkoły*. Prof. zw. dr hab. Czesław Banach z Akademii Pedagogicznej w Krakowie przedstawił obszernie zagadnienie: *Szkoła w reformie systemu edukacji – teoria i praktyka*. Następnie słuchacze obrad plenarnych konferencji mieli możliwość zapoznania się z tematem wystąpienia prof. dr hab. Bożeny Muchackiej z Akademii Pedagogicznej w Krakowie: *Zabawa jako źródło inspiracji poznawczej dziecka* oraz z tematem: *Nauczyciele klas I–II wobec współczesnych przemian edukacji w świetle koncepcji „Szkoły promującej rozwój dzieci”*, zaprezentowanym przez prof. zw. dr hab. Zofię Żukowską z Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie.

W kolejnym dniu konferencji (17 stycznia 2004) obradom plenarnym przewodniczyli prof. zw. dr hab. Stanisław Palka z Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie oraz prof. zw. dr hab. Mirosław Szymański z Akademii Pedagogicznej w Krakowie. W tym dniu tematykę wystąpień także cechowało duże zróżnicowanie. Obrady plenarne zapoczątkowało wystąpienie prof. zw. dr hab. Mariana Śnieżyńskiego z Akademii Pedagogicznej w Krakowie *Główne kierunki i zadania polskiej edukacji w integrującej się rodzinie państw europejskich*. Następnie w problematykę badań pedagogicznych wprowadził słuchaczy prof. zw. dr hab. S. Palka wystąpieniem *Badania pedagogiczne a zmiany w praktyce szkolnej*. Do udziału w obradach plenarnych została zaproszona także prof. dr hab. Dorota Ekiert-Oldroyd z Uniwersytetu Śląskiego, która przedstawiła wystąpienie na temat: *Wizje szkoły przyszłości w raportach OECD a dylematy kształcenia nauczycieli*. W obradach plenarnych skupiono się

również na zagadnieniu: *Nierówności społeczne w oświacie*, które przedstawił prof. zw. dr hab. M. Szymański z Akademii Pedagogicznej w Krakowie. Wysłuchano także wystąpienia prof. dr hab. Danuty Waloszek z Akademii Pedagogicznej w Krakowie z zakresu edukacji przedszkolnej: *Przedszkole jako podstawa szkoły promującej rozwój*, w którym podkreślano rozbieżność między teorią a praktyką. Obrady plenarne w drugim dniu konferencji zakończyło wystąpienie prof. zw. dr hab. J. Półturzyckiego z Uniwersytetu Warszawskiego *Potrzeby i kierunki rozwoju samokształcenia i doskonalenia nauczycieli*.

Obrady plenarne dały początek dyskusjom naukowym oraz obradom w czterech sekcjach tematycznych:

1. *Szkola w procesie zmian edukacyjnych.*
2. *Nauczyciel – doskonalenie i jakość pracy.*
3. *Edukacja dla przyszłości.*
4. *Dziecko – jego potrzeby rozwojowe i edukacyjne.*

Z uwagi na dużą liczbę referatów i w pierwszym, i w drugim dniu konferencji możemy tu zasygnalizować jedynie przykładowe wystąpienia w poszczególnych sekcjach.

Obradom sekcji pierwszej: *Szkola w procesie zmian edukacyjnych* przewodniczyli prof. zw. dr hab. E. Potulicka oraz prof. dr hab. D. Ekiert-Oldroyd. W ramach tej sekcji poruszano zróżnicowane zagadnienia współczesnej edukacji, chociaż przedstawiano w niej najmniej referatów w porównaniu z pozostałymi sekcjami. Obrady w tej sekcji rozpoczęły się od wystąpienia prof. dr hab. Krystyny Chałas z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego nt. *Wychowanie ku wartościom czynnikiem wzmocnienia podstawowych funkcji szkoły*. Następnie prof. zw. dr hab. Eugenia I. Laska z Uniwersytetu Rzeszowskiego zasygnalizowała *Problemy i perspektywy rozwoju szkoły – organizacji uczącej się i doskonalącej*. Tematem zainteresowania i dyskusji w sekcji pierwszej były także następujące tematy:

- *Szkola i nauczyciel w przemianach cywilizacyjnych XXI wieku* (dr Kazimiera Atamańczuk, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Olsztyn);
- *Funkcje i zadania współczesnego szkolnictwa dla uczniów głuchych* (dr Grażyna Gunia, Akademia Pedagogiczna, Kraków);
- *Szkola promująca zdrowie – inwestycja dla edukacji i zdrowia ucznia* (mgr Ewa Jówko, Akademia Podlaska, Siedlce);
- *Rola szkoły w edukacji do rodzinnej aktywności ruchowej* (mgr A. Kaik, Akademia Wychowania Fizycznego, Wrocław);
- *Gimnazjum miejscem wszechstronnego rozwoju ucznia – założenia a rzeczywistość* (mgr Anita Famuła, Uniwersytet Zielonogórski);
- *Szkola wobec specjalnych potrzeb edukacyjnych dziecka* (dr Joanna Żądło, Akademia Pedagogiczna, Kraków);

– *Wiedza o niewiedzy jako pedagogiczny warunek funkcjonowania szkoły* (dr Wiesław Polmiński, Akademia Pedagogiczna, Kraków).

Obradom w sekcji drugiej: *Nauczyciel – doskonalenie i jakość pracy* 16 stycznia 2004 roku przewodniczyli wspólnie prof. zw. dr hab. Józef Półturzycki oraz prof. zw. dr hab. Andrzej M. de Tchorzewski, natomiast 17 stycznia w części pierwszej obrad sekcji prof. zw. dr hab. M. Śnieżyński, a w części drugiej – prof. zw. dr hab. A.M. de Tchorzewski. Obrady sekcji drugiej rozpoczął prof. zw. dr hab. A.M. de Tchorzewski wystąpieniem *Formacja osobowościowa jako czynnik jakości kształcenia nauczycieli*. Następnie z tematem: *Osobowościowe wyznaczniki kompetencji nauczyciela* zaznajomił słuchaczy prof. dr hab. Józef Podgórecki z Uniwersytetu Opolskiego. W obradach tej sekcji uczestniczyli goście z zagranicy prof. dr sc. N. Babić i prof. dr sc. S. Irović (University J.J. Strossmayer, Osijek, Chorwacja), którzy zaprezentowali wystąpienie nt. *Future preschool teachers about their professional education*. W sekcji drugiej wysłuchano i przedyskutowano 40 wystąpień, m.in.:

- *Dylematy zawodowe nauczycieli a ich wiedza psychologiczna* (dr Grażyna Rudkowska, Akademia Pedagogiczna, Kraków);
- *Nauczyciel wobec wyzwań przyszłości – dylematy i nadzieje* (dr U. Kazubowska, Uniwersytet Szczeciński, Szczecin);
- *Rola pedagoga w reformowanej szkole* (dr D. Topa, Akademia Pedagogiczna, Kraków);
- *Specyfika kompetencji zawodowych nauczyciela szkoły wiejskiej* (ks. dr S. Janik, Wyższa Szkoła Przymierza Rodzin, Warszawa);
- *Nauczycielskie cenzorowanie narracji dziecięcych* (dr M. Jabłońska, Uniwersytet Wrocławski, Wrocław);
- *Zahamowanie rozwoju zawodowego nauczycieli – syndrom wypalenia zawodowego* (dr S. Koczoń-Zurek, Uniwersytet Śląski, Katowice).

Obradom w sekcji trzeciej: *Edukacja dla przyszłości* 16 stycznia 2004 roku przewodniczyły prof. zw. dr hab. Z. Żukowska oraz prof. dr hab. M. Ledzińska. W kolejnym dniu konferencji – 17 stycznia – obradom przewodniczyła prof. dr hab. J. Szempruch. Obrady w sekcji trzeciej rozpoczęła prof. dr hab. M. Ledzińska z Uniwersytetu Warszawskiego wystąpieniem *Poznać siebie – rozumieć innych: uniwersalne cele kształcenia*. Następnie swoje referaty wygłosili: prof. dr hab. J. Sowa nt. *Relacja podmiotów w edukacji szkolnej dzieci i młodzieży* oraz prof. dr hab. Z. Kwiasowski nt. *Wybrane aspekty bezpieczeństwa szkolnego* z Akademii Pedagogicznej w Krakowie, a także prof. dr hab. W. Srokosz z Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie nt. *„Gimnastyka mózgu” w procesie edukacji i rewalidacji*. W ramach obrad sekcji trzeciej wygłoszono 27 referatów, m.in.:

- *Zmienność świata a współczesna edukacja. Szanse i zagrożenia rozwoju uczniów* (dr S. Włoch, Uniwersytet Opolski, Opole);

- *Szanse i zagrożenia realizacji zadań edukacyjnych w nowym ustroju edukacji szkolnej* (dr R. Król, Uniwersytet Rzeszowski, Rzeszów);
- *Wychowanie estetyczne a muzykoterapia osób niepełnosprawnych: szanse i zagrożenia* (dr E. Jutrzyzna, Akademia Pedagogiki Specjalnej, Warszawa);
- *Wzorce edukacyjne szkolnego wychowania zdrowotnego* (dr K. Dudkiewicz, Uniwersytet Łódzki, Łódź);
- *Fitness i jego znaczenie we współczesnej szkole* (dr D. Opoka, Akademia Wychowania Fizycznego, Wrocław);
- *Inteligencja emocjonalna a funkcjonowanie szkolne młodzieży* (dr J. Przybylska, Uniwersytet Śląski, Katowice);
- *Osobiste doświadczenia edukacyjne studentów w procesie kształcenia ich profesjonalnej tożsamości* (dr H. Kędzierska, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Olsztyn).

Obrady w sekcji czwartej: *Dziecko – jego potrzeby rozwojowe i edukacyjne* prowadzili prof. zw. dr hab. Janina Wyczęsany oraz prof. dr hab. D. Waloszek. Poruszono wiele problemów mieszczących się w temacie sekcji, przykładowo:

- *Stan umiejętności językowych dzieci i młodzieży z lekkim upośledzeniem umysłowym* (prof. dr hab. A. Rakowska, Akademia Pedagogiczna, Kraków);
- *Poziom umiejętności językowych dzieci młodszych na przykładzie rozumienia słownictwa wartościującego* (prof. dr hab. K. Gąsiorek, Akademia Pedagogiczna, Kraków);
- *Obraz dziecka we współczesnej literaturze pedagogicznej i psychologicznej* (dr U. Gruca-Miąsik, Uniwersytet Rzeszowski, Rzeszów);
- *Aktywizacja uczniów klas początkowych poprzez doświadczenia przyrodnicze* (dr A. Budniak, Uniwersytet Śląski, Katowice);
- *Zajęcia biblioterapeutyczne promowaniem rozwoju dziecka* (dr I. Konopnicka, Uniwersytet Opolski, Opole).

Po obradach plenarnych (17 stycznia 2004) odbyła się główna dyskusja panelowa nt. *Szkoła Promująca Rozwój Dziecka – założenia i rzeczywistość*, której moderatorem był prof. zw. dr hab. J. Kuźma. Porównano w niej model idealny szkoły z rzeczywistym, zwracając uwagę na uwarunkowania społeczno-osobowościowe funkcjonowania szkoły polskiej. Po obradach w sekcjach (także 17 stycznia) odbyła się druga dyskusja panelowa, przygotowana przez Zakład Edukacji Zintegrowanej Katedry Pedagogiki Przedszkolnej i Szkolnej prowadzona przez prof. dr hab. I. Adamek nt. *Nauczyciel – promotor rozwoju dziecka*, w której skupiono się na tym, jacy są i jacy być powinni nauczyciele we współczesnej rzeczywistości edukacyjnej. Zwracano uwagę na ich predyspozycje osobowościowe i uwarunkowania społeczno-ekonomiczne pracy zawodowej nauczycieli.

Konferencję zakończono podsumowaniem i sformułowaniem wniosków z obrad poszczególnych sekcji. Uczestnicy konferencji potwierdzili, iż w pełni udało się zrealizować założone cele konferencji. Naświetlono problemy, jakie nurtują współczesną edukację – zarówno w teorii, jak i w praktyce. Poszukiwano możliwości ich rozwiązań. Niewątpliwą zaletą konferencji było szerokie ujęcie problemów edukacji z perspektywy szkoły – jako instytucji uczestniczącej w procesie zmian edukacyjnych, jej funkcji i zadań na przyszłość oraz jej podmiotów, którymi są nauczyciel i uczeń.

Sabina Koczoń-Zurek